

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 784 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Kasbiy mahorat va tajribalarni rivojlantirishning mazmuni, shakl va usullari	22
<i>Yo'ldasheva Feruzaxon Shavkatbekovna</i>	
O'zbek tili darslarida 5E modelini qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirish: Chimboy tumani 36-sonli ixtisoslashtirilgan maktab misolida	26
<i>Kojamuratova Ulbosin Punkitbaevna</i>	
Shaxs ijtimoiy faolligi: tushuncha va tahlil.....	29
<i>Baxriyeva Nargiza Axmadovna</i>	
Fiziognomika va psixologik yondashuvlar asosida portret qalamtasviri ta'limini takomillashtirish.....	33
<i>Babadjanov Axmadjan Xudayberdiyevich</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini pedagogik texnologiyalar asosida rivojlantirish	37
<i>Nusharov Bobir Bolbekovich</i>	
Личностные характеристики как ассимиляция системы отношений младших школьников и предмет воспитательного воздействия учителя	41
<i>Олимова Азиза Кахрамоновна</i>	
"Vitagen ta'lim texnologiyalari" asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarda perseptiv qobiliyatni rivojlantirishga o'rgatishning didaktik imkoniyatlari	47
<i>Tursunboyeva Kamola Iloxmjon qizi</i>	
Ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalarda ekoturistik madaniyatni rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	50
<i>Kamolov Baxtiyor Xasanboyevich</i>	
Individual ta'lim trayektoriyasi: maktabgacha yoshdagi bolalarda ekspressiv nutq buzilishlarining o'ziga xos xususiyatlari	54
<i>Fayziyeva Nozima Oybek qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida mantiqiy masalalardan foydalanish samaradorligi	59
<i>Ibragimova Nozima Ulug'bekovna, Pardayeva Hosila Qudratulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda tarbiyachining kreativ roli	64
<i>Botirova Lobar Kamolovna</i>	
O'quvchilarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.....	69
<i>Kaipova Tazagul, Kaipova Elmira</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini zamonaviy kasb-hunarlariga qiziqtirishda integrativ usullardan foydalanish	73
<i>Ergasheva Nigora Erkinovna</i>	
Proposals for the Development of Education in Teaching Musical-Historical and Theoretical Subjects	76
<i>Sobirova Gulkhayo Aktamjonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida talabalarda mediakompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	81
<i>Rustemov Abseit Trijan o'g'li</i>	
Hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga oid tajriba-sinov ishlarini tashkil etish mazmuni	85
<i>Baxramova O'ramol Uralovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining matn ustida ishlash orqali o'quvchilarning nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nazariy asoslanish mohiyati.....	88
<i>Boxodirova Muxlisa Xoljigitovna</i>	
Zoologiya fanini o'qitish jarayonida talabalarining ilmiy-tadqiqot faolligini rivojlantirish mexanizmlari	92
<i>Dushekeeva Nasiba Rustembaevna, Arepbaev Islambek Muratbaevich</i>	
Ingliz tilini o'rganishda zamonaviy texnologiyalarning roli	96
<i>Ergasheva Mehriyona</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining tasviriy ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	100
<i>Jummayeva Sayyora Shokir qizi</i>	

The Role of Digital Technologies and Virtual Reality in Modern English Teaching Methodologies	104
<i>Seilkhanova Rita Nurniyazovna, Kalbaeva Mexriban Elbrus qizi</i>	
Sog'lom separatsiya orqali yoshlar sog'lig'ini mustahkamlash: tibbiy-psixologik yondashuvning empirik tahlili	109
<i>Mavlyanova Surayo Sultanaliyevna</i>	
Badiiy-tarixiy meros asosida pedagog shaxsini tarbiyalash: nazariya va amaliyot uyg'unligi	112
<i>Qodirova Mavluda Maxodir qizi</i>	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	116
<i>Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida giperaktiv bolalar bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslari	123
<i>Raimqulova Sojida Abdusaid qizi</i>	
Qandli diabet bilan og'riqan bemorlarga pedagogik yordam ko'rsatish tizimi.....	126
<i>Shermatova Yakut Sabirovna</i>	
O'smirlar o'rtasida kiberbulling	129
<i>Tashbekova Aziza Mirsuxbatovna</i>	
Uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalar uchun tyutorlik yordamini tashkil etish	132
<i>Tolipova Pokiza Xasan qizi, Isamuxamedova Dildora Raxmatilayevna</i>	
Zamonaviy maktablarda xavfsizlik madaniyatining roli.....	135
<i>Turdiyeva Zilola Jalilovna</i>	
Global akademik reyting va raqobat muhitida xalqaro olimpiadalarning o'rni	138
<i>Xalikova Umida Mirovna</i>	
Tarbiyachining bolalarni tasviriy faoliyatga o'rgatish jarayonidagi o'rni	143
<i>Xasanova Shaxnoza To'xtasinovna, Rahimova Umida Abdurasul qizi</i>	
Biologiya darslarida TIMSS topshiriqlarini integratsiyalash.....	148
<i>Zayniyev Suxrobjon Islombek o'g'li, Komiljonova Muslima Shuxrat qizi</i>	
О трансверсальных компетенции воспитателя дошкольного образования.....	153
<i>Садыкова Шоиста Акбаровна, Назарматова Дилшода Умаралиевна</i>	
Talaba-yoshlarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning pedagogik-psixologik xususiyatlari	156
<i>Kushakova Gulnora Egamkulovna</i>	
Yosh oilalarda ajralishlarni bartaraf etishning pedagogik mexanizmlarini aksiologik yondashuv asosida takomillashtirish	160
<i>Normurodova Gulnora Ikromovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining innovatsion faoliyatini rivojlantirish mexanizmlari	164
<i>Mamadaliyeva Dildora Alisher qizi</i>	
Psixologik zo'ravonlikning o'smirlarda destruktiv xulq shakllanishiga ta'siri	168
<i>Jurakulova Dildora Ziyadullayevna</i>	
Maktab maslahatchilarining boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	172
<i>Kazakova Saxiba Abdurayimovna</i>	
Kichik maktab yoshi o'quvchilarida ongli intizomni tarbiyalashning samarali usullari.....	178
<i>Ziyayev Adxamjon</i>	
Lingvokulturologiyada konsept tushunchasining nazariy talqini	182
<i>Jo'rayeva Nozima Nozim qizi</i>	
Sport takomillashuvi bosqichida voleybolchilarning sakrash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyasi	185
<i>Shaimardanov Sherbek Abdurashid o'g'li</i>	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda nutq rivojlanishining pedagogik-psixologik xususiyatlari	189
<i>Teshaboyeva Feruza Raximovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasiga oilaning katta avlodi va ularning ta'siri.....	192
<i>Ashirova Sojida Baxromovna</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy-metodik tayyorgarligini differensial yondashuv asosida o'qitishning tarixiy pedagogik ildizlari	196
<i>Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Talabalarda yozuv kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	200
<i>Jabborova Salomat Abdijalilovna</i>	
Integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mazmuni.....	204
<i>Maxmudova Madinaxon Sobirxonovna</i>	
6-7 yoshli bolalarda mehnatsevarlik xislatlarini shakllantirishda xalq og'zaki ijodidan foydalanish	208
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Omonxonova Muzayamxon Sarvar qizi</i>	
Bo'lajak surdopedagoglarni koxlear implantli bolalar bilan ishlashga tayyorlashda amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish texnologiyasi	213
<i>Raximova Xurshidaxon Sadikovna</i>	
Yevropa muhandislik ta'limi tajribasi asosida texnika yo'nalishlari talabalarida texnik kompetentlikni rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari	217
<i>Xalikova Nargiza Abduvaliyevna</i>	
Tilning obrazli kuchi: perifrazalar turlari va xususiyatlari	221
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlashning pedagogik va psixologik xususiyatlari.....	224
<i>Zayirkulova Nozima Ilyas qizi</i>	
Mentorlik faoliyatida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish	229
<i>Zikriyayev Zokir Mamirovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mustaqil fikrlashni rivojlantirish.....	232
<i>Xadicha Muxammadiyeva Karomatovna, Sunnatullayeva Amina</i>	
Professional kompetentlik va uning shaxs psixologik xususiyatlari bilan o'zaro bog'liqligi	235
<i>Artikova Nodira Shavkat qizi</i>	
Talaba qizlarni jismoniy faolligini rivojlantirish tasnifi va ularni orgatish metodikasi.....	240
<i>Otasheva Oysanamxon Hamidulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda shaxslararo munosabatlar o'rtasidagi bog'liqlik	245
<i>Bekchanova Kuvanch Roximovna</i>	
Voleybolchilarni tayyorlashda differensial vositalaridan foydalanishning zarurligini, ularning o'yin amplusini hisobga olgan holda aniqlash usullari	249
<i>Kambarov Kozimjon Ibragimovich</i>	
2-toifa diabet bilan bog'liq stressga qarshi kurashish strategiyalari va psixologik holatlar	254
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda vizual va multimediyaviy texnologiyalarning pedagogik-psixologik ahamiyati	258
<i>Raximova Faridabonu Alisher qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida VARK modeli asosida multimodal o'qitishni tashkil etish (OAK talablariga mos maqola).....	261
<i>Raximova Mushtariy Alisher qizi</i>	
Raqamli ta'lim muhitida veb-texnologiyalar asosidagi platformalarning dasturiy ta'minotini ishlab chiqish va optimallashtirish	264
<i>Zoxidov Jahongir Botirxonovich</i>	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini umumta'lim jarayonida ona tili darslarida rivojlantirish metodikasi.....	272
<i>Isoqjonova Dilfuzaxon Muxtorjon qizi</i>	
Bo'lajak surdopedagoglarni mustaqil ta'lim jarayonida kasbiy malakani shakllantirishning samarali metodlari	276
<i>Teshabayeva Oygul Fazliddinovna</i>	
Yetuklik yoshidagi ayollarda hayotdan qoniqish darajasiga o'ziga ishonch va o'z-o'zini qadrlashning ta'siri	280
<i>M. R. Sultonova</i>	
Shifoxonalarda tashkil etilgan maktablarda bemor o'quvchilar bilan faoliyat olib boruvchi pedagoglarga qo'yiladigan talablar	284
<i>Umarova Saboxon Minavvarovna, Abdusattorova Gulxumor</i>	

Chet til ta'limida mustaqil ishni tashkil etish masalalariga doir	287
Erkayev Elmira Temirovich	
10–11 yoshli futbolchilarda tezkorlik sifatini rivojlantirish metodikasi.....	294
Ishmuratov Hasanboy Karimjonovich	
Jismoniy tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining samaradorligini oshirish usullari	298
Yaqubov Arslon Maxmudovich	
Mahmudxo'ja Behbudiy faoliyati va uning o'rganilishi	301
Dinora Eshboyeva Alisher qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda axloqiy kompetensiyalarni kasbiy faoliyatida qo'llay olish. Axloqning kelib chiqishi va asoslanish masalasini nazariy tahlil qilish	306
Shaxayev Baurjan Seytgaliyevich	
Maktabgacha ta'limda STEAM ta'lim texnologiyalarini qo'llashda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	310
Ahmedova Zuhraxon Mamurovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirishning dolzarbligi va zaruriyati	314
Mirzabayeva Zebo Umarovna	
Elektrolitlarda elektr toki mavzusini o'qitishda noto'g'ri tasavvurlar va ularni bartaraf etish metodikasi	317
Xoliqov Qurbonboy To'ychiyevich	
Mediata'lim asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining milliy tarbiya faoliyatini takomillashtirish .	323
Ibodullaeva Dildora Shukrulla qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limga jalb etilgan imkoniyati cheklangan bolalar bilan ishlashda montessori metodikasining uyg'unligi	327
Ismatova Shodiya Ne'matilla qizi, Xaydarova Shaxlo Narzullayevna	
XIV asr oxiri va XV asr boshlari turkiy tillar taraqqiyotini o'rganishda "Kitob ul-Bulg'at" asarining lingvistik tadqiqi	332
Tursunaliyeva Muslimabonu Abduvosit qizi	
Informatika ta'limida interfaol o'quv majmualari asosida o'yinli texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning bilim va kompetensiyalarini rivojlantirish.....	336
Nabiyev Feruz Abdumannonovich	
STEAM loyihalari asosida maktab o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish.....	341
Choriyor Maxmatraimov Eshmamatovich	
Psixolog talabalarda tolerantlik va madaniyatlararo kompetensiyalarni shakllantirish	345
Akbaraliyeva Asilaxon Tojiddinovna	
Raqamli ta'lim muhitining pedagogik salohiyati asosida o'quvchilarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish (texnologiya fanini o'qitish misolida).....	348
Kulboyeva Dilnoza Abdug'ofurovna	
O'zbek tili – faxrim, g'ururim	351
H. Shukurova, M.Jumanazarova	
Zamonaviy dars – pedagogik ijodkorlikning asosiy maydoni.....	355
M. Kuzibayeva	
Talabalarni ta'lim jarayonida sun'iy intellekt elementlaridan foydalanishga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	358
Mastonov Jahongir Mamatqul o'g'li	
Raqamli maktabda yashil o'quv dasturi: kengaytirilgan va virtual reallik texnologiyalari bilan integratsiyaning pedagogik modeli.....	362
Maxmudov Abdiquodir Yusupovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kasbiy faoliyat jarayonida pedagogik empatiyani shakllantirish pedagogik muammo sifatida.....	367
Orinbaeva Jarqinay Djuginis qizi	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	371
Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova	

Bo'lajak o'qituvchilarning raqamli kompetentligini rivojlantirishda nazariya va amaliyot integratsiyasi muammolari	377
Sh. A. Xujakulov, T. B. Kadirov	
Uzoq muddat davolanayotgan bolalarning matematik savodxonligini oshirishda fanlararo bog'lanishning roli.....	383
Tursunova Dildora Ziyadullayevna, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li	
Sayyid Burhoniddin Muhaqqiq Termiziyning "Maorif" asarida bilish etikasi va ma'naviy-axloqiy tarbiya	387
Tursunova Nilufar Samiyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki nutqini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari	393
Tursunova Saida Isakovna	
Yosh avlodni tarbiyalashda hamkorlik tarbiya texnologiyasining o'rni	396
Pirliyeva Gulmira Botir qizi	
Integrativ raqamli-didaktik yondashuv asosida interfaol o'quv majmuallardan foydalanish muammolari va rivojlanish istiqbollari.....	400
Nabiyev Feruz Abdumannonovich, Mamanazarov Baxrom Jumonovich	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni tasviriy faoliyatda bilish jarayonlarini rivojlantirish	405
Sadirova Kamola Giyozovna	
Kurash sport turining yoshlar jismoniy va ma'naviy rivojlanishidagi ahamiyati.....	409
O'razboyeva Adiba Abdug'ani qizi	
Bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsion rivojlanishini ta'minlashning pedagogik yondashuvlari.	413
Xalmuxamedov Bobir Taxirovich	
О развитии учебно-познавательной деятельности студентов	418
М. Халикова	
Психологические механизмы искажения истины в процессе социализации: нормативно-когнитивная модель и смешанное эмпирическое исследование	421
С. Ю. Нишанов	
Методы повышения речевой активности студентов в процессе обучения иностранному языку.....	425
Утешова Зернегул Хурметуллаевна	
Prenatal va erta chaqaloqlik rivojlanishi va rivojlanishning biologik asoslari	429
N. Mirbabayeva	
O'smir shaxsining rivojlanishi	433
Matyakubova Shohista Odamboy qizi	
O'zbekistonning ma'naviy va madaniy hayotida jadidlarning tutgan o'rni	435
N. M. Qodirova	
Development of Physical Qualities Through the Use of Special Physical Exercises With Student Participation.....	439
Rikhsiev Dilshod Shavkatovich	
Tabiiy fan darslarida STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanishning ahamiyati	442
Umaraliyeva Baxtilaxon Raxmonali qizi	
Special Physical Exercises in Coxarthrosis During the Preoperative and Postoperative Periods of Rehabilitation.....	446
Valiev Farrukh Nigmatjonovich	
Роль цифровых технологий и дидактических принципов в учебных практик.....	449
Байметов М. М.	
Uzoq muddat davolanishga muhtoj bo'lgan o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvchanlik ko'nikmalarini shakllantirish – didaktik zaruriyat sifatida	453
Xoliqulova Dilnoza Sheraliyevna	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida amaliy metodlar asosida kollaborativ va kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish	457
Farsaxonova Mastura Jalol qizi	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning yangi tamoyillari	464
O'tayev Akram Yo'ldoshevich	

Chet tilda tinglab tushunishdagi muammolar va ularni bartaraf etish usullari	467
Jumayeva Gulxan Amrullayevna	
Bo'lajak o'qituvchilarning verbal-kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirishning ijtimoiy ahamiyati	471
Nematova Gulsanam Abdullayevna	
Oliy ta'lim muassasalarida "Tibbiy biologiya. Umumiy genetika" fanini o'qitishning psixologik jihatlarining amaliy ahamiyati.....	476
Sharipova Farida Salimjanovna	
Fransuz tili ta'limida madaniyatlararo muloqot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik tizimi	483
Muzaffarova Nodira Mardonovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida takomillashtirilgan sifat menejmentini amaliyotga tatbiq etish bo'yicha tajriba-sinov ishlari.....	488
Mirzayeva Shaxida Abdinabiyevna, Mamanazarova Nargiza Komildjanovna	
Maktab ta'lim jarayonida interaktiv simulyatoralarni VISC-5E pedagogik modeli asosida integratsiya samaradorligini tahlil qilish (Ixtisoslashtirilgan maktablar misolida).....	492
Qo'chqorov Shaxzod Begali o'g'li, Turabjanov Sadritdin Maxamatdinovich	
Rinolaliyada tovushlar talaffuzining rivojlanish xususiyatlari	500
Baltabayeva Durdona Erkin qizi	
Intellectual mulk egalari muvaffaqiyatga erishishning psixologik omillari	504
Shamshetov Jiyenbay Karamaddinovich	
O'zbek xalq ertaklarida bola shaxsi ijtimoiy shakllanishiga doir pedagogik qarashlarning ifodalanishi.....	507
Askarova Zuhra Shavkat qizi	
Turkiy yozma yodgorliklarda soletsizm fenomeni: genezisi va funksional xususiyatlari	511
D. A. Raxmatova	
Bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash metodikasi	517
Toxtasunova Gulbaxor Abdurazzakovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Raqamli direktor" axborot-boshqaruv tizimini joriy etish va undan foydalanish mexanizmlari	521
Berdalievna Gulasal Abdukunduzovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirishda o'yinning ahamiyati.....	526
Xomidova Dilorom Abduraxmonovna, Xoshimova Zuxra Sulton qizi	
Current Problems of Teaching Instrumental Performance in the Field of Music Pedagogy	531
Mirsadullaev Mirlaziz Mirmuslimovich	
Methods of Forming the Readiness of Students With Disabilities for Lessons Using an Individual Approach.....	535
Kuzieva Gulnoza Makhamadaliyevna	
Pedagogical Factors in Enhancing Performance Skills in a Choral Ensemble	540
Akhmedov Bakhodirkhon Sayfiddinovich	
Yassaviy hikmatlarini adabiy sharhlash usuli orqali o'qitish.....	545
Kenjayeva Rayhona Muzaffar qizi	
Yosh suzuvchilarning jismoniy tayyorgarligini takomillashtirish usullari: kinematik zanjir va integrativ yondashuv	550
Yuldashova Madina Murodjon qizi	
10–13 yosh suzuvchilarning tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirish usullari: sezgir davr va sportga xos yondashuv	556
Ortiqova Ma'muraxon G'ulom qizi	
Yosh taekvondochilarda qat'iy tartiblashtirilgan mashqlar (pumse)da tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirish usullari	563
Vahobov Asadbek Akramjon o'g'li	
O'zbek jang san'ati bilan shug'ullanuvchi sportchilarning tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirishda integrativ-milliy yondashuv usuli.....	570
Jo'raboyeva Odinoxon Umid qizi	
Maktab o'quvchilarini stol tennisi sport turiga qiziqtirish va ularning umumiy jismoniy tayyorgarligini oshirish metodikasi	576
Azimova Dilnoza Raximjon qizi	

Tibbiy madaniyatning psixologik xususiyatlari	579
<i>Asraxonova E'tibor Abdurahob qizi</i>	
Shaxsda agressiv xulq-atvorni shakllanishi borasida xorij psixologlarining yondashuvlari	582
<i>Xojakbarova Dildora Abdug'afforovna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda milliy qadriyatlardan foydalanish texnologiyalari.....	586
<i>Sodiqova Shoista Akbarovna, Lutfullayeva Iroda Abdurahob qizi</i>	
Til ta'limining hozirgi holati.....	590
<i>Kushkarbekova Marjan Usenovna</i>	
Talabalarning ijodiy rivojlanishida kreativlikning asosiy yo'nalishlari	593
<i>Alimova Gulchehra Qobilovna</i>	
Xorijiy tillarni o'rganishda yozma nutqning ahamiyati	596
<i>Safarova M. A.</i>	
Qoraqalpoq sinflarda o'zbek tili fanini o'qitishning lingvodidaktik asoslari.....	600
<i>Venera Allashova Tanirberdievna</i>	
Интеграция искусственного интеллекта в образование: польза или вред.....	602
<i>Karimbayev Atabek Merdanovich</i>	
Tibbiy kimyo darslarida talabalarning klinik tafakkurini rivojlantirish usullari	606
<i>Xolmurodova D. K., Safarova N. S.</i>	
Intellektual avlod – sog'lom jamiyat poydevori: tibbiyot talabalarining o'quv jarayonida kommunikativ kompetentligiga ta'sir etuvchi psixologik omillar	610
<i>Tursunbekova Nozima</i>	
Sportning voleybol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalar tashkil etish va o'tkazishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	613
<i>Roziqov Normurod Elmonovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	618
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida alohida yordamga muhtoj bolalar integratsiyasi va korreksiyasi.....	622
<i>Olimova Nodirabegim Ibroximjon qizi, Sulaymonova Shahnoza Alisher qizi</i>	
Sportning gandbol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalar tashkil etish va o'tkazish texnologiyalarini takomillashtirish	626
<i>Berdiyev Jamshid Baxriddinovich</i>	
18–21 yoshdagi talaba futbolchilarning musobaqa faoliyati jarayonida hujum harakatlarining miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari	631
<i>Djemilov Temur Rasimovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining jismoniy tarbiya darslarida harakatli o'yin vositalari orqali sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlar samaradorligining ahamiyati.....	636
<i>Eshpo'latova Dilnoza Mamaniyoz qizi</i>	
Ota-ona bilan munosabatlarning maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishiga ta'siri.....	641
<i>Izaitullayeva Lazokat Eshimboyevna</i>	
Yosh futbolchilarning jismoniy tayyorligini oshirishda kompleks mashg'ulot tizimining samaradorligi.....	646
<i>Zaripova Farida Abdullayevna, Kamoliddinov Sharif Kamoliddin o'g'li</i>	
Boshlang'ich tayyorgarlik bosqichida sport gimnastikasi mashg'ulotlarini rejalashtirishning ilmiy-uslubiy asoslari.....	650
<i>Mirzayev Dilshod Xamidovich</i>	
Mahalla – “jonli muzey”: 6–7 yoshli bolalarda milliy g'ururni lokal identifikatsiya orqali kuzatish modeli.....	654
<i>Omondavlatova Diyora Otabekovna</i>	
Yengil dizatriyali bolalarda nutqning bo'g'in tuzilishi va uning shakllanish xususiyatlari.....	658
<i>Pardayeva Muxlisa Furqat qizi</i>	
Ochilmagan bo'z qalblar hazor.....	662
<i>Eshpulatova Saodat Maxmatovna</i>	

Speaking Fluency Development Based on CEFR Linguistic.....	665
<i>Abdullayeva Charos Farkhodovna</i>	
Integrating Visual-Based Activities in English Lessons for Primary School Pupils.....	670
<i>Ataullayev Fazliddin</i>	
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning boshlang'ich ta'lim sifat va samaradorligiga ta'siri	674
<i>Bovanova Umida Abduvahobovna, Ashurova Dildora Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv faoliyatini rivojlantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli	679
<i>Bovanova Umida Abduvahobovna, Radjabova Gulchexra Xalbayevna</i>	
Lotin tilini o'qitishda metodlarning qo'llanilishi va uning ahamiyati	683
<i>Eshmurodova Shirin Oybekovna</i>	
Nutqiy kompetensiyaning integratsion o'qitishda yangi metodlari va usullari.....	686
<i>Fayzullayev Sarvar Ibrohim o'g'li</i>	
Talabalarda affliativ motivatsiyani rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari va komponentlari	689
<i>Omonova Nilufar Omon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ta'lim samaradorligini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning o'rni	694
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Qodirova Sarvinoz Bahodir qizi</i>	
Tikuv texnologiyalari asosida o'quvchilarning amaliy topshiriqlar bajarish ko'nikmalarini rivojlantirish	698
<i>Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna</i>	
Bo'lajak muhandislarning xorijiy til bilish ko'nikmalarini rivojlantirishda individual va differensial yondashuvlar uyg'unligi.....	702
<i>Qurbonova Nafisa Saidjonovna</i>	
Tarbiya panin oqituv arqali oqivshilardir kreativ qabiletin rawajlandiruv.....	706
<i>Reymova Gulaim</i>	
Mirishkor toponimlarining leksik-semantik xususiyatlari	710
<i>Ro'ziyeva Hilola Fayzulla qizi</i>	
Taekvondochilarning jismoniy tayyorgarligini oshirish metodikasi.....	714
<i>Saydaxmadov A'zamxon Valixonovich, Qosimova Nargizaxon Rustamxon qizi</i>	
The Role of Music in Human Spiritual Development and Educational Significance.....	717
<i>Shokirkhonov Bakhtiyorxon Botirkhonovich</i>	
Boshlang'ich ta'limda tabiatga ongli munosabatni shakllantirishning nazariy metodologik asoslari.....	722
<i>Sayfetdinova Dildora Ikramitdinovna</i>	
Gematologik-onkologik kasalliklarga chalingan o'quvchilar uchun hospital maktablarida ta'lim jarayonini tashkil etish	726
<i>Isamuxamedova Dildora Raxmatillayevna, Qayumova Sabrina To'liqin qizi</i>	
Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida	730
<i>Ibragimova Shoira Normuminovna</i>	
Optimisation of Technical and Physical Potential in the Implementation of the Rotational Method of Pushing the Core.....	733
<i>Tajimbetov Anvar Tengelbayevich</i>	
Magistrlarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish – kasbiy faoliyatda o'z-o'zini shakllantirish omili sifatida.....	736
<i>Turmatov Jaloliddin Raxmatullayevich</i>	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarda informatsion-analitik kompetentlikni rivojlantirish modeli.....	743
<i>Usmonova Kamola Erkinovna</i>	
Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining ijtimoiy lingvistik kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari.....	749
<i>X. A. Suyunova</i>	
Tinglab tushunish kompetensiyasini rivojlantirishda autentik materiallarning o'rni.....	752
<i>Xudoyberdiyeva Zumrat Xudayberdiyevna</i>	
Motivatsiya – inson faoliyatini harakatga keltiruvchi psixologik omil sifatida	756
<i>Yo'ldoshev Javlon Ablanazar o'g'li</i>	

Цифровые технологии и искусственный интеллект в обучении иностранным языкам: теоретико-методологический анализ	760
Абидова М. И., Абидова Д. М.	
Сюжетно-ролевая игра как способ психоэмоционального развития детей дошкольного возраста, находящихся на длительном лечении.....	764
Амитова Майисия Рахмателлаевна	
Эффективные приемы презентации лексики на уроках иностранного языка	767
Гилязиева Насиба Михайловна	
Речевые действия в методике формирования коммуникативной компетенции при обучении РКИ...	770
Ислямова Сония Юнусовна	
Трансформация ценностей, связанных с физической активностью, у представителей разных поколений: результаты современных исследований	779
У. Ш. Салимов	

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TAKOMILLASHTIRILGAN SIFAT MENEJMENTINI AMALIYOTGA TATBIQ ETISH BO'YICHA TAJRIBA-SINOV ISHLARI

Mirzayeva Shaxida Abdinabiyevna
Oriental universiteti magistranti

Mamanazarova Nargiza Komildjanovna
Oriental universiteti "Biznes va boshqaruv" kafedrası professori, (DSc)
ORCID: 0009-0005-5701-8804

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sifat menejmentini takomillashtirish hamda uni amaliyotga joriy etish masalalari yoritilgan. Tadqiqotning maqsadi maktabgacha ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi integratsiyalashgan sifat menejmenti modelini ishlab chiqish va uning samaradorligini tajriba-sinov asosida aniqlashdan iborat. Tadqiqot davomida monitoring, pedagogik kuzatuv, diagnostika hamda qiyosiy tahlil usullaridan foydalanildi. Olingan natijalar taklif etilgan model boshqaruv jarayonlarini tizimlashtirish va ta'lim natijalarini yaxshilashga xizmat qilishini ko'rsatdi. Ilmiy yangilik sifatida sifat menejmenti indikatorlari tizimi ishlab chiqildi va amaliyotga joriy etildi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, sifat menejmenti, boshqaruv samaradorligi, monitoring, tajriba-sinov, indikatorlar tizimi.

Abstract: This article examines the improvement and practical implementation of quality management systems in preschool educational institutions. The purpose of the study is to develop an integrated quality management model and assess its effectiveness through experimental testing. Monitoring, pedagogical diagnostics and comparative analysis methods were applied. The results confirm that the proposed model improves management efficiency and enhances educational outcomes. The scientific novelty lies in the development of a system of quality management indicators.

Key words: preschool education, quality management, management efficiency, monitoring, experiment.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы совершенствования менеджмента качества в дошкольных образовательных организациях и его внедрения в практику. Цель исследования заключается в разработке интегрированной модели управления качеством и определении ее эффективности на основе экспериментальной апробации. В работе использованы методы мониторинга, педагогической диагностики и сравнительного анализа. Результаты показали, что внедрение предложенной модели способствует повышению эффективности управления и улучшению образовательных результатов. Научная новизна исследования заключается в разработке системы индикаторов оценки качества управления.

Ключевые слова: дошкольное образование, менеджмент качества, эффективность управления, мониторинг, эксперимент.

KIRISH

Maktabgacha ta'lim tizimi jamiyatning barqaror rivojlanishida strategik ahamiyatga ega bo'lgan bosqich hisoblanadi. Aynan shu davrda shaxsning intellektual, ijtimoiy va kommunikativ kompetensiyalari shakllanadi. So'nggi yillarda ta'lim sifati masalasi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylangan bo'lsa-da, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida boshqaruv jarayonlarini zamonaviy sifat menejmenti tamoyillari asosida tashkil etish masalasi yetarli darajada tizimlashtirilmagan. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, ko'plab tashkilotlarda ichki monitoring mexanizmlari sust ishlaydi, natijadorlik ko'rsatkichlari aniq mezonlar asosida baholanmaydi va strategik rejalashtirish yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan. Bu esa ta'lim sifati barqarorligini ta'minlashga to'sqinlik qiladi. Shu bois maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sifat menejmentini takomillashtirish, uni ilmiy asoslangan indikatorlar tizimi orqali baholash va amaliyotga joriy etish dolzarb ilmiy muammo sifatida namoyon bo'lmoqda.

Zamonaviy boshqaruv nazariyasida sifat menejmenti uzluksiz takomillashtirish, tizimlilik va natijadorlik tamoyillariga asoslanadi. Ushbu yondashuvni maktabgacha ta'lim tizimiga integratsiya qilish orqali nafaqat

pedagogik jarayon samaradorligini oshirish, balki boshqaruvning shaffofligi va hisobdorligini ta'minlash mumkin. Ayniqsa, raqamli monitoring vositalari, ichki audit tizimi hamda manfaatdor tomonlar, jumladan ota-onalar bilan samarali hamkorlikni yo'lga qo'yish sifat menejmentining muhim tarkibiy qismlaridan hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida takomillashtirilgan sifat menejmenti modelini ishlab chiqish va uning samaradorligini tajriba-sinov asosida aniqlash zarurati yuzaga keladi.

Tadqiqot obyekti sifatida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida boshqaruv jarayoni tanlandi. Tadqiqot predmeti esa mazkur tashkilotlarda sifat menejmentini takomillashtirish mexanizmlari va indikatorlar tizimidan iborat. Tadqiqotning maqsadi maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatida sifat menejmentining integratsiyalashgan modelini ishlab chiqish hamda uning boshqaruv samaradorligiga ta'sirini aniqlashdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun mavjud boshqaruv tizimini tahlil qilish, sifat ko'rsatkichlarini aniqlash va tizimlashtirish, taklif etilgan modelni amaliyotga joriy etish hamda tajriba-sinov natijalarini qiyosiy baholash vazifalari belgilandi. Mazkur vazifalarning izchil amalga oshirilishi maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sifatni boshqarishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqishga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktabgacha ta'lim tizimida sifat menejmenti masalalari xorijiy va mahalliy tadqiqotchilar tomonidan turli ilmiy yo'nalishlarda o'rganilgan. Sifat menejmentining nazariy asoslari, avvalo, umumiy boshqaruv konsepsiyalariga tayanadi. Deming tomonidan ilgari surilgan uzluksiz takomillashtirish tamoyili ta'lim tizimida jarayonlarni doimiy ravishda yaxshilash g'oyasiga asos bo'ladi ^[1]. Juran esa sifatni rejalashtirish, nazorat qilish va takomillashtirish bosqichlarini tizimli boshqaruvning ajralmas qismi sifatida talqin qiladi ^[2]. Ushbu yondashuvlar ta'lim tashkilotlarida sifatni strategik boshqarish va natijadorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Ta'lim sohasida sifatni boshqarish masalalari pedagogik nuqtai nazardan ham o'rganilgan. Bepalko pedagogik texnologiyalarni tizimli tashkil etish orqali ta'lim natijalarini kafolatlash mumkinligini asoslab bergan ^[3]. Zimnyaya esa ta'lim jarayonida sifat ko'rsatkichlarini pedagogik va psixologik omillar bilan bog'liq holda tahlil qiladi ^[4]. Ushbu ishlarda sifat tushunchasi asosan pedagogik jarayon samaradorligi bilan izohlanadi, biroq boshqaruv mexanizmlarining indikatorlar tizimi yetarlicha ishlab chiqilmagan.

Maktabgacha ta'lim sohasida sifatni oshirish masalalari O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim to'g'risida"gi Qonunida ham alohida qayd etilgan bo'lib, unda ta'lim sifatini monitoring qilish va nazorat mexanizmlarini takomillashtirish zarurligi belgilangan ^[5]. So'nggi yillarda mahalliy tadqiqotlarda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida boshqaruvni modernizatsiya qilish, ichki nazorat tizimini kuchaytirish va ota-onalar bilan hamkorlikni rivojlantirish masalalari ko'tarilgan. Biroq aksariyat ilmiy ishlarda sifat menejmenti umumiy yondashuv sifatida talqin qilinib, amaliy indikatorlar tizimi hamda tajriba-sinov asosida baholash mexanizmlari yetarli darajada ishlab chiqilmagan.

Mazkur tadqiqotning o'ziga xosligi shundan iboratki, unda sifat menejmentining nazariy tamoyillari ^[1;2] maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatiga moslashtirilib, kompleks indikatorlar tizimi ishlab chiqildi va amaliy tajriba orqali baholandi. Taklif etilgan model boshqaruv samaradorligi, pedagogik jarayon sifati, ota-onalar qoniqishi va ichki monitoring mezonlarini o'z ichiga oladi. Ushbu yondashuv mavjud ilmiy ishlardan farqli ravishda nazariy asoslash bilan bir qatorda empirik sinov natijalari bilan ham mustahkamlandi.

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sifat menejmentini takomillashtirish jarayonini tizimli va empirik asosda o'rganishga yo'naltirildi. Mazkur maqolada kompleks yondashuv qo'llanilib, tizimli tahlil, qiyosiy taqqoslash, pedagogik kuzatuv, diagnostik so'rovnomalar, monitoring hamda statistik qayta ishlash usullaridan foydalanildi. Metodologik asos sifatida sifatni uzluksiz takomillashtirish tamoyillari qabul qilindi, chunki sifat menejmenti boshqaruv jarayonining doimiy rivojlanishini nazarda tutadi ^[1]. Shu bilan birga, sifatni rejalashtirish va nazorat qilish bosqichlari tadqiqot jarayonining strukturaviy modeli sifatida asos qilib olindi ^[2].

Dastlab nazariy tahlil usuli yordamida mavjud ilmiy manbalar o'rganildi va sifat menejmentining ta'lim sohasiga integratsiyasi masalalari aniqlashtirildi. Pedagogik tizimni loyihalash va natijadorlikni kafolatlash masalalari Bepalko tomonidan ishlab chiqilgan yondashuvlar asosida tahlil qilindi ^[3]. Ta'lim jarayonining psixologik omillari ham sifat ko'rsatkichlariga ta'sir etuvchi muhim komponent sifatida ko'rib chiqildi ^[4]. Nazariy tahlil natijasida maktabgacha ta'lim tashkilotlari uchun mos indikatorlar tizimini ishlab chiqish zarurati asoslandi.

Keyingi bosqichda qiyosiy taqqoslash usuli qo'llanildi. Ushbu usul tajriba va nazorat guruhlaridagi boshqaruv ko'rsatkichlarini solishtirish orqali taklif etilgan model samaradorligini aniqlash imkonini berdi. Qiyosiy tahlil dastlabki diagnostika natijalari hamda tajriba yakunidagi ko'rsatkichlarni o'zaro taqqoslash asosida amalga oshirildi. Natijada tajriba guruhida sifat ko'rsatkichlarining barqaror o'sishi qayd etildi, bu esa uzluksiz takomillashtirish tamoyilining amaliy samaradorligini tasdiqladi ^[1].

Pedagogik kuzatuv usuli orqali boshqaruv jarayonining real holati o'rganildi, ichki monitoring mexanizmlarining samaradorligi baholandi. Diagnostik so'rovnoma pedagoglar va ota-onalar fikrini aniqlash, qoniqish darajasini o'lchash hamda kommunikatsiya sifatini baholash uchun qo'llanildi. Monitoring jarayonida ishlab chiqilgan indikatorlar ta'lim sifatini nazorat qilishning institutsional mexanizmlariga mos holda ishlab chiqildi, bu esa milliy normativ talablar bilan uyg'unlikni ta'minladi ^[5].

Statistik qayta ishlash usuli natijalarning ishonchligini ta'minlashga xizmat qildi. O'rtacha ko'rsatkichlar, foizli o'sish dinamikasi hamda guruhlar o'rtasidagi farqlar aniqlanib, qiyosiy tahlil qilindi. Tajriba natijalari shuni ko'rsatdiki, taklif etilgan sifat menejmenti modeli boshqaruv samaradorligini sezilarli darajada oshirishga xizmat qiladi. Shunday qilib, qo'llanilgan metodologiya nazariy va empirik yondashuvni uyg'unlashtirib, sifat menejmentini takomillashtirish modelining amaliy samaradorligini ilmiy asosda tasdiqladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sifat menejmenti tizimining amaldagi holati chuqur tahlil qilindi. Dastlabki bosqichda diagnostik monitoring o'tkazilib, boshqaruv samaradorligi, pedagogik jarayon sifati, ota-onalar qoniqish darajasi hamda ichki nazorat tizimi ko'rsatkichlari baholandi. Tahlil natijalari mavjud boshqaruv tizimida ayrim tizimli muammolar mavjudligini ko'rsatdi. Jumladan, strategik rejalashtirish mexanizmlarining yetarli darajada ishlab chiqilmagani, ichki monitoringning muntazam emasligi hamda pedagoglar faoliyatini baholash mezonlarining aniq tizimlashtirilmaganligi aniqladi.

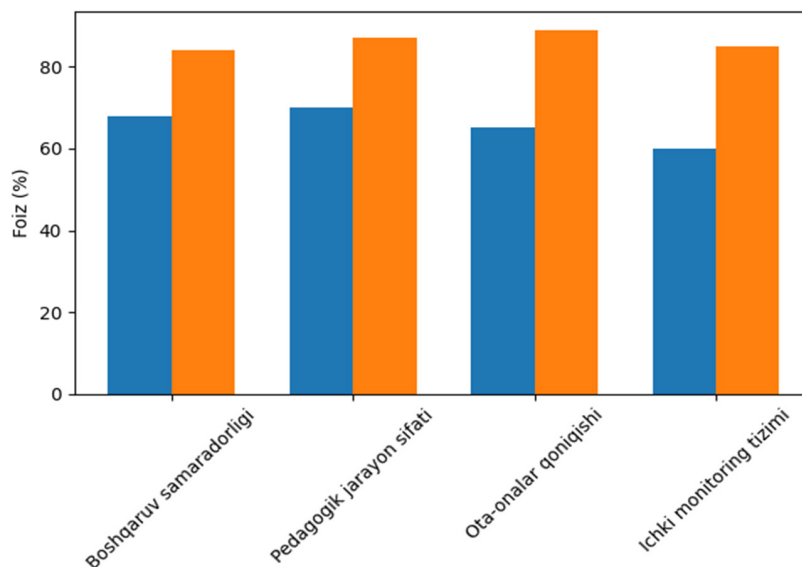
Tajriba-sinov ishlari ikki maktabgacha ta'lim tashkilotida olib borildi. Ulardan biri nazorat guruhi, ikkinchisi esa tajriba guruhi sifatida tanlandi. Tajriba guruhida takomillashtirilgan sifat menejmenti modeli joriy etildi va 6 oy davomida monitoring asosida kuzatuv olib borildi. Quyidagi jadvalda dastlabki va yakuniy ko'rsatkichlarning qiyosiy natijalari keltirilgan.

1-jadval: Sifat ko'rsatkichlarining qiyosiy natijalari (%)

Ko'rsatkich	Dastlabki holat (nazorat)	Yakuniy holat (nazorat)	Dastlabki holat (tajriba)	Yakuniy holat (tajriba)
Boshqaruv samaradorligi	69	72	68	84
Pedagogik jarayon sifati	71	73	70	87
Ota-onalar qoniqishi	66	69	65	89
Ichki monitoring tizimi	62	64	60	85

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, nazorat guruhida ko'rsatkichlar o'rtacha 2–3 foizga oshgan bo'lsa, tajriba guruhida sezilarli o'sish kuzatildi. Ayniqsa, ichki monitoring tizimi 25 foizga oshgani modelning samaradorligini tasdiqlaydi. Bu ko'rsatkich boshqaruv jarayonining tizimlashtirilganligi va muntazam nazorat mexanizmlarining joriy etilishi bilan izohlanadi.

Olingan natijalarni yanada aniqroq tasavvur qilish uchun dinamik o'sish diagrammasi ishlab chiqildi.

1-diagramma: Tajriba guruhida sifat ko'rsatkichlarining o'sish dinamikasi

Diagramma tahlili shuni ko'rsatdiki, eng yuqori o'sish ota-onalar qoniqishi hamda ichki monitoring tizimi ko'rsatkichlarida qayd etilgan. Bu esa boshqaruvning ochiqiqligi va kommunikativ mexanizmlarning kuchaytirilishi bilan bog'liq. Pedagogik jarayon sifati ko'rsatkichlarining o'sishi esa metodik nazorat va ichki audit mexanizmlarining joriy etilishi natijasida yuzaga kelgan.

Tahlil jarayonida bir qator muammolar ham aniqladi. Jumladan, ayrim pedagoglarda sifat menejmenti tamoyillari bo'yicha bilim yetishmasligi, raqamli monitoring vositalaridan foydalanish ko'nikmalarining sustligi hamda dastlabki bosqichda ichki qarshiliklar kuzatildi. Biroq muntazam metodik seminarlar va tushuntirish ishlari natijasida ushbu muammolar bosqichma-bosqich bartaraf etildi.

Statistik tahlil natijalari tajriba va nazorat guruhlarini o'rtasidagi farqning sezilarli ekanligini ko'rsatdi. O'rtacha o'sish darajasi tajriba guruhida 20 foizdan ortiqni tashkil etdi. Bu takomillashtirilgan sifat menejmenti modelining amaliy samaradorligini ilmiy asosda tasdiqlaydi.

Shunday qilib, tahlil natijalari maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sifat menejmentini tizimli va indikatorlarga asoslangan yondashuv orqali joriy etish boshqaruv samaradorligini oshirishini ko'rsatdi. Tajriba-sinov ishlari modelning barqaror natija berishini hamda sifat ko'rsatkichlarini muntazam nazorat qilish orqali ta'lim jarayonini yanada takomillashtirish mumkinligini isbotladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sifat menejmentini tizimli yondashuv asosida joriy etish boshqaruv samaradorligini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatdi. Tajriba-sinov ishlari davomida ishlab chiqilgan indikatorlar tizimi boshqaruv jarayonlarini aniq mezonlar asosida baholash, ichki monitoringni kuchaytirish hamda pedagogik faoliyatni muvofiqlashtirish imkonini berdi. Qiyosiy tahlil natijalari tajriba guruhida boshqaruv samaradorligi, pedagogik jarayon sifati, ota-onalar qoniqishi va ichki nazorat mexanizmlarining barqaror o'sishini tasdiqladi. Bu esa taklif etilgan sifat menejmenti modelining amaliy samaradorligini ilmiy jihatdan asoslashga xizmat qildi.

Shu bilan birga, tadqiqot jarayonida bir qator muammolar ham aniqladi. Jumladan, ayrim pedagog va rahbarlarda sifat menejmenti tamoyillari bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarining shakllanmaganligi, raqamli monitoring vositalaridan foydalanish darajasining pastligi hamda ichki audit jarayonlarining tizimlashtirilmaganligi kuzatildi. Ayrim hollarda tashkiliy qarshilik va yangilikka nisbatan ehtiyotkorlik ham jarayon samaradorligiga ta'sir ko'rsatdi. Bu holatlar sifat menejmentini joriy etishda faqat metodik emas, balki tashkiliy va motivatsion yondashuv ham zarurligini ko'rsatadi.

Olingan natijalar asosida quyidagi taklif va tavsiyalar ilgari suriladi. Avvalo, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sifat menejmenti indikatorlari asosida muntazam monitoring tizimini yo'lga qo'yish zarur. Bunda boshqaruv samaradorligi, pedagogik jarayon natijadorligi va manfaatdor tomonlar qoniqishi mezonlari integratsiyalashgan holda baholanishi lozim. Ikkinchidan, rahbar va pedagog kadrlar malakasini oshirish dasturlariga sifat menejmenti va ta'lim monitoringi bo'yicha maxsus modullarni kiritish maqsadga muvofiqdir. Bu sifatni boshqarish jarayonining ilmiy asosda olib borilishini ta'minlaydi.

Shuningdek, raqamli boshqaruv va tahlil vositalarini keng joriy etish tavsiya etiladi. Elektron monitoring platformalari orqali ma'lumotlarni real vaqt rejimida tahlil qilish boshqaruv qarorlarining tezkorligi va aniqligini oshiradi. Ota-onalar bilan hamkorlik mexanizmlarini takomillashtirish, ularning fikrini muntazam ravishda o'rganish va tahlil qilish ham sifat ko'rsatkichlarini barqaror oshirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida takomillashtirilgan sifat menejmenti modelini joriy etish boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish, ta'lim jarayonini samarali tashkil etish hamda barqaror rivojlanish strategiyasini shakllantirishga imkon beradi. Kelgusida ushbu modelni kengroq miqyosda sinovdan o'tkazish va hududiy kesimda taqqoslash tadqiqotlari olib borish ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Deming W. E. Out of the Crisis. – Cambridge : MIT Press, 1986. – 507 p.
2. Juran J. M. Quality Control Handbook. – New York : McGraw-Hill, 1999. – 1730 p.
3. Беспалько В. П. Слабеваемые педагогической технологии. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
4. Зимняя И. А. Педагогическая психология. – М. : Логос, 2000. – 384 с.
5. O'zbekiston Respublikasi. Maktabgacha ta'lim to'g'risida : O'zbekiston Respublikasining Qonuni. – Toshkent, 2019.
6. ISO 9001:2015. Quality management systems – Requirements. – Geneva : International Organization for Standardization, 2015.
7. Starting Strong V: Transitions from Early Childhood Education and Care to Primary Education. – Paris : OECD Publishing, 2018. – 228 p.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.